

5.2 Wilde eend (*Anas platyrhynchos*)

1. Status

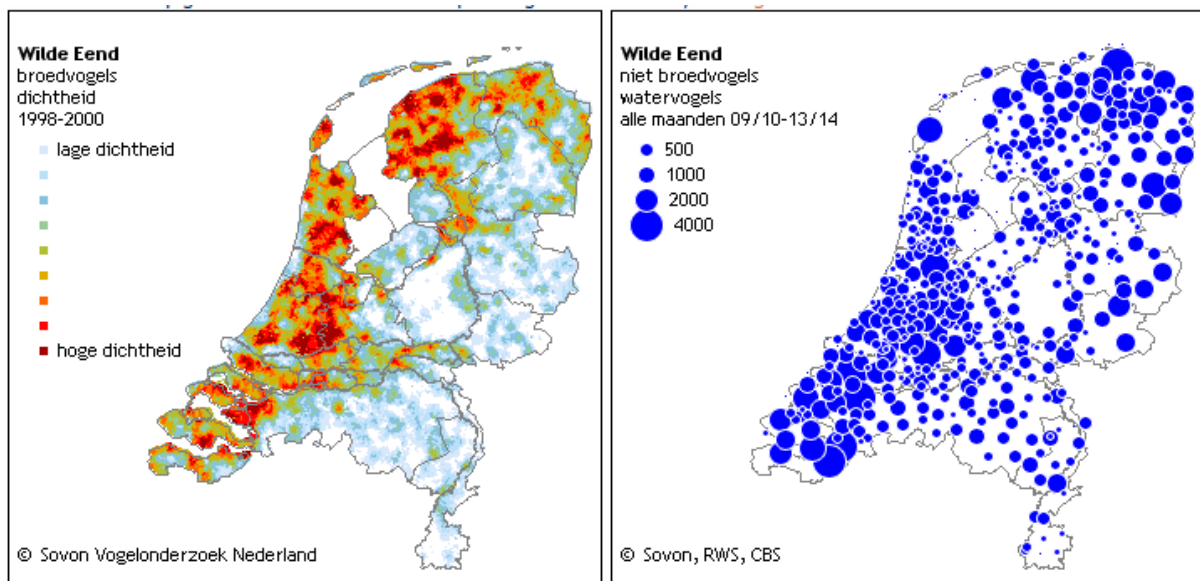
De wilde eend was reeds beschreven in het fbp. Omdat de tekst op een aantal punten herziening behoeft, is deze integraal herschreven.

De wilde eend is een wildsoort waarop door de jacht populatiebeheer plaatsvindt. De jacht is toegestaan van 15 augustus t/m 31 januari. Sinds 1 maart 2017 geldt geen ontheffing meer voor doden buiten de periode waarin de jacht geopend is.

2. Aantal en verspreiding

Landelijk

Volgens Sovon bedroeg de broedpopulatie in Nederland in de periode 1998-2000 350.000-500.000 wilde eenden. Figuur 1 toont de landelijke verspreiding als broedvogel en in de winter.

dichtheid (1998-2000) ▾

1998-2000 Deze kaart is gebaseerd op de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (Sovon 2002). Weergegeven is de relatieve dichtheid per vierkante kilometer. [Project informatie](#)

watervogels (09/10-13/14) ▾

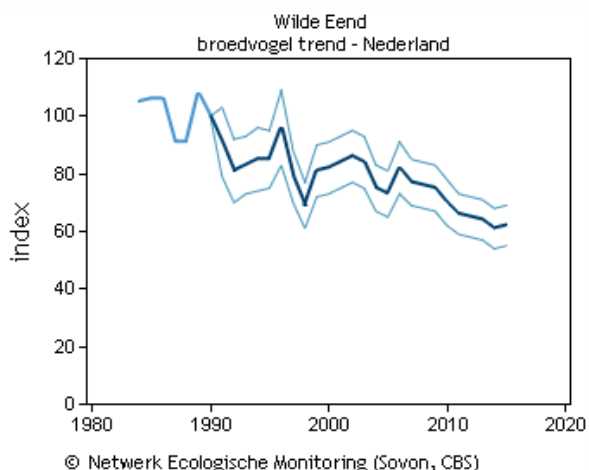
09/10-13/14 Deze kaart is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni). Weergegeven is het gemiddelde seizoensgemiddelde (exemplaren) per (hoofd)telgebied. [Project informatie](#)

Broedtijd

De Wilde Eend is een van de meest verbreide Nederlandse broedvogels. De meerderheid nestelt in de laaggelegen delen van het land, vooral in waterrijke polders en moerassen. Op de hoge gronden is deze eend minder talrijk maar ontbreekt hij zelden; soms broedt hij op grote afstand van water. Ook in stedelijk gebied is de Wilde Eend een gewone broedvogel. Aantallen en verspreiding leken op landelijk niveau lange tijd nauwelijks verandering te ondergaan. Regionale afnames, zoals door verdroging van duinvallen, werden gecompenseerd door toenames elders. Sinds ongeveer 1990 nemen de aantallen echter om onduidelijke redenen af. Wilde eenden broeden een keer per jaar en leggen meestal zeven tot elf eieren.

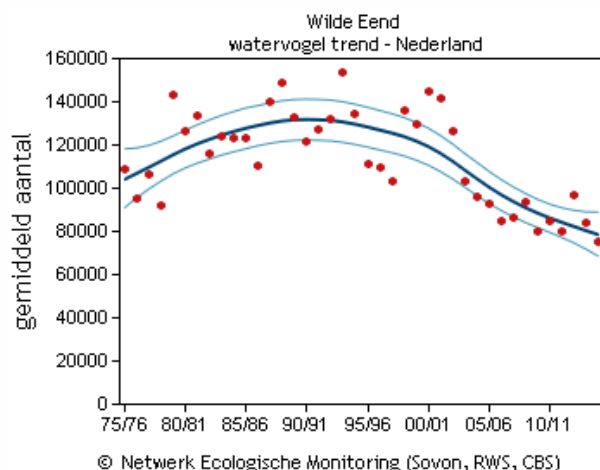
Buiten broedtijd

De aantallen zijn het hoogst in de wintermaanden, wanneer Wilde Eenden zowel in open wateren als boerenland en stedelijk gebied talrijk zijn. De aantallen zijn betrekkelijk ongevoelig voor de nukken van het weer. Strengere vorst of zware sneeuwval leiden bij deze winterharde soort hooguit tot verplaatsingen naar open water of voerplekken, maar niet tot wegtrek over grote afstanden. De landelijk getelde aantallen nemen sinds ongeveer 2000 gaandeweg af. De oorzaak kan liggen in de afname van de eigen broedpopulatie, maar ook in een verschuiving van de winterverspreiding binnen Europa. Door gemiddeld zachtere winters hebben Noord-Europese broedvogels vermoedelijk minder neiging om tot in Nederland te overwinteren. In Nederland verblijven in de winter circa 600 000 exemplaren.

Nederland Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (BMP). Weergegeven is de jaarlijkse index van de broedpopulatie t.o.v. 1990 en de standaardfout. **Project informatie**

vanaf 1990: significante afname van <5% per jaar (-)
laatste 10 jaren: significante afname van <5% per jaar (-)

Nederland Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoen juli t/m juni). Weergegeven is het seizoensgemiddelde (rode punten), de trendlijn (donker gekleurde lijn) en het 95% betrouwbaarheidsinterval van de trendlijn (lichtgekleurde lijn). **Project informatie**

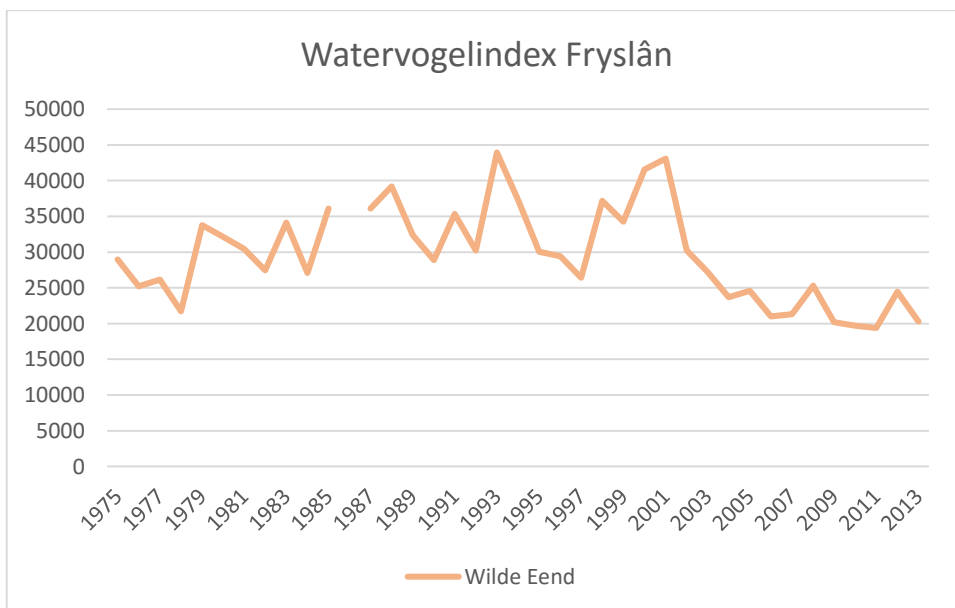
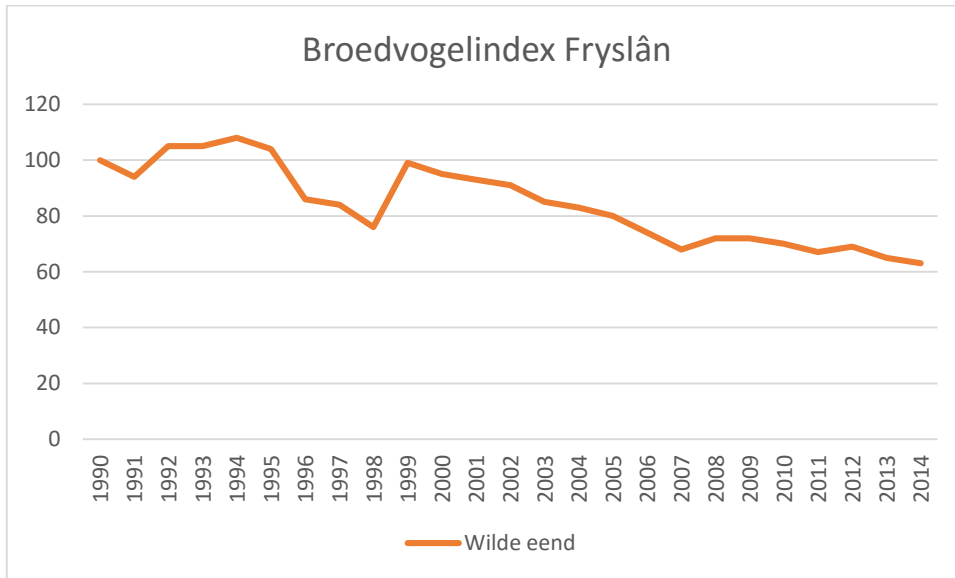
vanaf 1980: significante afname van <5% per jaar (-)
laatste 10 seizoenen: significante afname van <5% per jaar (-)

Landelijk is de wilde eend als broedvogel en als niet-broedvogel significant afgenomen.

Volgens Vogel e.a, 2013 is de indicatieve staat van instandhouding (i-Svl) van de wilde eend als broedvogel matig ongunstig; als niet-broedvogel is deze niet bepaald (n.v.t.).

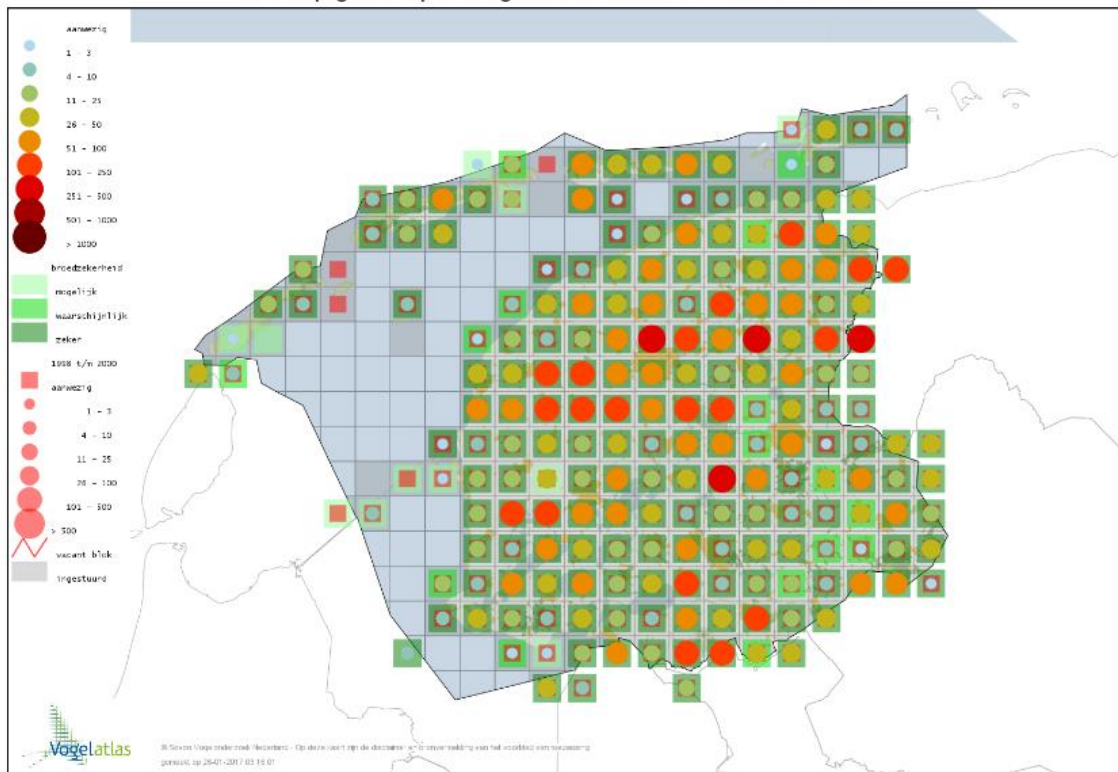
Provinciaal

In Fryslân is bij de wilde eend als broedvogel een matige afname opgetreden, zowel over de periode 1990-2014 als over de laatste 10 jaar. Ook het seizoensgemiddelde als watervogel is sinds 1980 en over de laatste 10 jaar matig afgenomen.

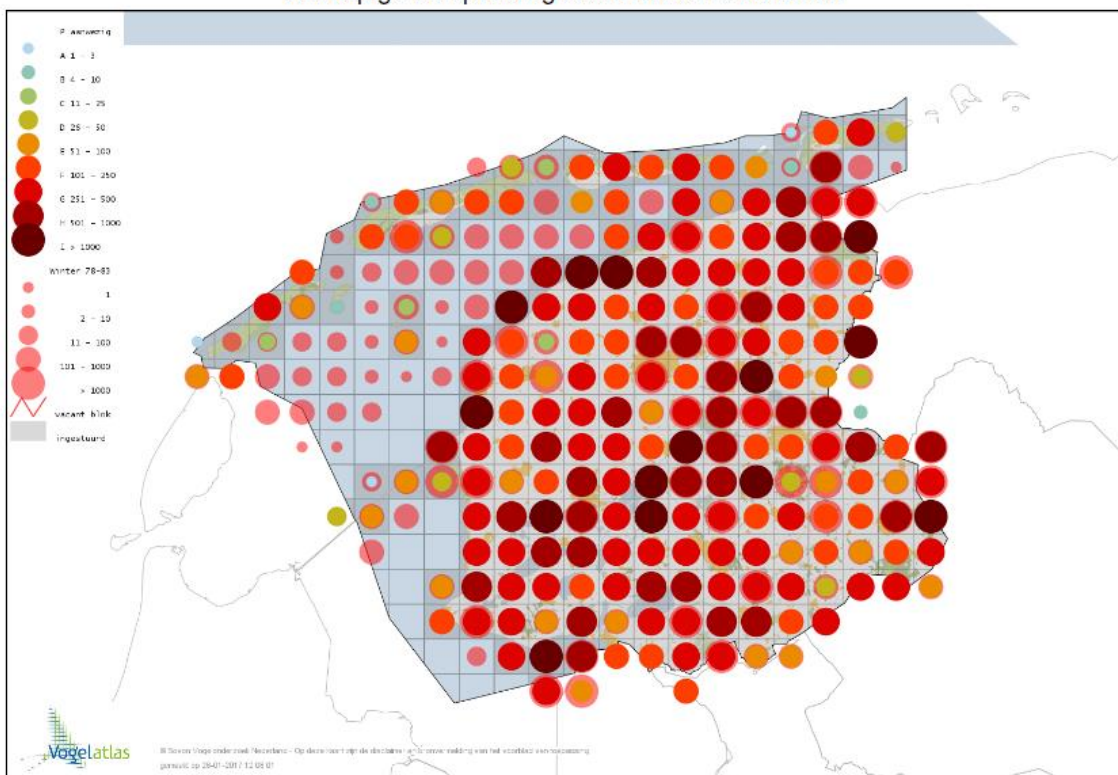

De voorlopige verspreidingskaart van het Atlasproject van Sovon toont de provinciale verspreiding van de wilde eend in broedseizoen en winter.

Voorlopige verspreidingskaart Wilde Eend broedseizoen

Voorlopige verspreidingskaart Wilde Eend winter

Bron: www.sovon.nl/vogelatlas

Trendtellingen

Trendtellingen van deze jachtsoort hebben tot dusver niet systematisch plaatsgevonden. Op vrijwillige basis konden jagers en wildbeheereenheden (WBE's) tellingen invoeren in het Fauna Registratie Systeem (FRS). Een deel van de WBE's voert sinds 2015 de gegevens van de voorjaarstelling in FRS in. De data zijn vooralsnog te beperkt om uitspraken te kunnen doen over de ontwikkeling van de populatie. Door de wettelijke verplichting tot het aanleveren van telgegevens zal in de toekomst wel beschikt kunnen worden over voldoende data. Aan gegevens over de aanwezigheid van de populaties in het betrokken gebied gedurende het jaar zal nader aandacht geschonken moeten worden.

Trend Wilde Eend		2015	2016
WBE	WBE naam		
6	Vlieland	0	0
19	Terschelling	0	332
22	De Middelsee	0	0
28	Midden-Ooststellingwerf	0	0
34	Aengwirden-Schoterland	54	0
58	Jagersvereniging Gaasterlân e.o.	0	0
109	Tytsjerksteradiel sud	0	0
116	De Lauwers (FR)	0	420
117	De Dongeradielen	0	0
160	Ameland	0	0
176	Om de Terpen	0	0
190	De Veenpolders	0	0
193	Midden-Opsterland	0	0
195	It Butenfjild	3046	1108
197	Beneden de Linde (FR)	0	0
206	Tsjonger en AldDjip	610	287
244	De Marne	861	0
247	Drachten en omstreken	0	605
250	Kuinder en Linde	91	80
255	De Alde Slachte	0	0
267	Utingeradeel	0	221
286	Zuid Oost Hoek	0	0
303	De Lytse Sudwesthoeke	0	0
313	Schiermonnikoog	0	0
355	De Marren	0	0
383	Noordelijk Westerkwartier (FR)	0	0
416	Skasterlan e.o.	0	0
437	Tusken Waed en Sted	0	0
9025	Heerenveen	0	0
9028	Lemmer	0	0

9029 Polder De Bird	0	0
9031 Leeuwarden	0	0
9034 vliegveld Leeuwarden	0	0
9040 Polder Landsdouw (tot 13-1-2017)	0	0
Totaal	4662	3053

3. Schade

Wilde eenden eten groene plantendelen, zaden, wortelstokken, wortelknolletjes en ongewervelden. De soort veroorzaakte in de periode 2009-2013 in Fryslân belangrijke schade aan zomer- en wintergranen, brouwgerst en grasland. De getaxeerde schade bedroeg in deze periode tot € 3500/jaar. De beschadigde oppervlakte was minder dan 8 ha per jaar.

Omdat de wilde eend tot de wildsoorten behoort betaalt BIJ12-Faunafonds geen tegemoetkoming voor schade in de periode dat de jacht is geopend. Buiten die periode wordt wel schade getaxeerd en een eventuele tegemoetkoming uitgekeerd.

De module Eenden van de Faunaschade Preventie Kit van BIJ12-Faunafonds laat zien met welke preventieve maatregelen gewasschade door eenden kan worden voorkomen of beperkt, zie <http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/faunaschade-preventiekit-fpk/module-eenden/>

Tijdens het jachtseizoen kan schade eveneens voorkomen worden door middel van afschot. Van jachthouders wordt verwacht dat ze tijdens het jachtseizoen streven naar een dusdanige stand, dat ook schade buiten het jachtseizoen wordt voorkomen.

4. Beheer

In de Wet Natuurbescherming is de wilde eend opgenomen op de wildlijst. Dat betekent dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is en dat benutting geen gevolgen heeft voor die gunstige staat. Jacht op de wilde eend vindt plaats met het geweer. Schadebestrijding en beheer dient plaats te vinden tijdens de bejaagbare periode. Van jachthouders wordt verwacht dat ze tijdens het jachtseizoen streven naar een dusdanige stand, dat ook schade buiten het jachtseizoen voorkomen wordt. De FBE gaat er daarom van uit dat er sprake is van een redelijke wildstand.

Het Fauna Registratie Systeem (FRS) bevat over 2014-2016 de volgende afschotgegevens per WBE en totaal. Onbekend is hoe volledig deze cijfers zijn. De FBE zal niet vermelde WBE's hierover benaderen en ze wijzen op de verplichting om afschot te melden.

Afschot wilde eend				
Nr	WBE	2014	2015	2016
-19	Terschelling		4	21
-22	De Middelsee	24	103	119
-28	Midden-Ooststellingwerf		3	7
-34	Aengwirden-Schoterland		4	111
-58	Jagersvereniging Gaasterlân e.o.	103	97	57
-109	Tytsjerksteradiel sud		52	34
-116	De Lauwers (FR)	981	436	162
-117	De Dongeradielen	961	1088	313
-160	Ameland	10	350	85
-176	Om de Terpen		809	377
-190	De Veenpolders	211	175	232
-193	Midden-Opsterland		37	61
-195	It Butenfjild	491	388	210
-197	Beneden de Linde (FR)		34	7
-206	Tsjonger en AldDjip		47	39
-244	De Marne		9	125
-247	Drachten en omstreken	11	16	23
-250	Kuinder en Linde	52	95	85
-255	De Alde Slachte		55	107
-267	Utingeradeel	2	174	143
-286	Zuid Oost Hoek		29	29
-303	De Lytse Sudwesthoeke	49	36	485
-313	Schiermonnikoog		1	13
-355	De Marren			50
-416	Skasterlan e.o.		142	154
-437	Tusken Waed en Sted		55	98
Totaal		2895	4239	3147

5. Conclusies

- De wilde eend is een wildsoort waarop door de jacht populatiebeheer plaatsvindt. De jacht is toegestaan van 15 augustus t/m 31 januari.
- Landelijk is de wilde eend als broedvogel en als niet-broedvogel significant afgenomen.
- In Fryslân is bij de wilde eend als broedvogel een matige afname opgetreden, zowel over de periode 1990-2014 als over de laatste 10 jaar. Ook het seizoensgemiddelde als watervogel is sinds 1980 en over de laatste 10 jaar matig afgenomen.

- Volgens Vogel e.a, 2013 is de indicatieve staat van instandhouding (i-Svl) van de wilde eend als broedvogel matig ongunstig; als niet-broedvogel is deze niet bepaald (n.v.t.).
- Omdat de wilde eend tot de wildsoorten behoort betaalt BIJ12-Faunafonds geen tegemoetkoming voor schade in de periode dat de jacht is geopend. Buiten die periode wordt wel schade getaxeerd en een eventuele tegemoetkoming uitgekeerd.
- De module Eenden van de Faunaschade Preventie Kit van BIJ12-Faunafonds laat zien met welke preventieve maatregelen gewasschade door eenden kan worden voorkomen of beperkt.
- In de Wnb is de soort opgenomen op de wildlijst. Dat betekent dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is en dat benutting geen gevolgen heeft voor die gunstige staat.
- Jacht op de soort vindt plaats met het geweer.
- Schadebestrijding en beheer dient plaats te vinden tijdens de bejaagbare periode. De FBE gaat er daarom van uit dat er sprake is van een redelijke wildstand.
- Het Fauna Registratie Systeem (FRS) bevat over 2014-2016 afschotaantallen van respectievelijk 3000 tot ruim 4000 wilde eenden. Onbekend is hoe volledig deze cijfers zijn.